

THE HOLIDAYS OF TISHREI: THE INNER CONNECTION

S. Smiles

וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ-הוּא מוֹחֵל לָהֶם. וְמָה הֵם עוֹשִׂין. עָרַב רֹאשׁ הַשָּׁנָה גְדוּלַי
הַדּוֹר מִתְעַנִּין, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ-הוּא מְנַחֵם לָהֶם שְׁלִישׁ מְעוֹנוֹתֵיהֶם. וּמֵרֹאשׁ
הַשָּׁנָה וְעַד יוֹם הַכַּפּוּרִים, הַיְחִידִים מִתְעַנִּים, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ-הוּא מְנַחֵם
שְׁלִישׁ מְעוֹנוֹתֵיהֶם. וּבְיוֹם הַכַּפּוּרִים, כָּל יִשְׂרָאֵל מִתְעַנִּין וּמִבְקָשִׁין רַחֲמִים
אֲנָשִׁים וְנָשִׁים וְטָף, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ-הוּא מְנַחֵם לָהֶם אֶת הַכֹּל, דְּכַתִּיב, כִּי-
בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲצֵיכֶם וְגו' (ויק טו ז). מָה יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂין. נוֹטְלִין לִדְבִירָהּ
בְּיוֹם טוֹב רֹאשׁוֹן שֶׁל חַג וּמְהַלְלִים וּמְקַלְסִים לִפְנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ-הוּא,
וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ-הוּא מִתְבַּצֵּה לָהֶם וּמוֹחֵל לָהֶם, וְאוֹמֵר לָהֶם, הֲרִי וּפְרַמִּי
לָכֶם אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָרָאוּנוֹת, אֲכַל מֵעֲכָשׁוֹ הוּא רֹאשׁ חֲשׁוֹנוֹ, לָכֶן
כַּתִּיב, וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בְּיוֹם הָרֹאשׁוֹן, רֹאשׁוֹן לְחֲשׁוֹנוֹ עוֹנוֹת. אָמַר לָהֶם
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ-הוּא לְיִשְׂרָאֵל, בְּעוֹלָם הַזֶּה אֲמַרְתִּי לָכֶם שְׁמַעְשׂוּ סִכָּה, לְשֵׁם
לִי אֶת גְּמוּלִי שְׁגָמַלְתִּי עִמְכֶם, שְׁנֹאֲמַר, בְּסִכַּת חֲשָׁבוֹ שְׁבַעַת יָמִים, לְמַעַן
יִדְעוּ דַרְתֵּיכֶם כִּי בְּסִכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי וְגו', וְאֲנִי מַעֲלָה עֲצֵיכֶם כְּאִלוֹ אֲתֶם
גּוֹמְלִים לִפְנֵי אֲבָל לְעֵתִיד בָּבֵא, אֲנִי אוֹפִיעַ בְּמַלְכוּתִי וְאֲנִי מִגֵּן עֲצֵיכֶם
בְּסִכָּה, שְׁנֹאֲמַר, וְסִכָּה תִהְיֶה לְצַל-יוֹמָם מִחֶרֶב (ישעיה ד ו).

2 Worldmask - R. Tatz

Let us look more closely at the duality of hidden, inner world and revealed, outer world. "Ein ha'bracha m'tzuya ela b'davar ha'samui min ha'ayin - Blessing is not found except in that which is hidden from the eye." When a thing is revealed in the outer, finite world it becomes limited to the proportions of the finite environment in which it finds itself. But while a thing is hidden, while it yet lives in the unlimited, unrevealed world it has none of the constraints of the finite.

In the world of potential all things can exist, but in the physical world only one version of a thing can exist at any one time. For any thing to manifest in the material world, all that it could have been must be sacrificed except that solitary version of itself which manifests here. Here things are crystallized, frozen into physical form, and the physical can be only one thing at a time.

3 The body lives in the outer world. It is physical, it can be perceived easily, mechanically, with finite tools. The neshama (soul), the personality, lives in the inner dimension; it can be perceived only with an inner faculty. There are no tools which can be used to perceive the neshama directly. The tools needed are inner sensitivity, refined spirituality, a sense of the unlimited. The tools must fit the task.

4 We live in a generation which emphasizes the external. Torah values are diametrically opposed to those of modern secular culture; Torah eyes focus on the inner world. Even when dealing with external things, the goal should be to use those things as avenues to the inner reality.

5

כבר ביארנו פעמים הרבה שיש ב' השגות באדם שהן שונות זו מזו בתכלית - השגה פנימית והשגה חיצונית. השגה פנימית היא ההתעסקות עם עצמו בתוך לבו. והשגה חיצונית היא היא השגת החושים - ההתעסקות עם מה שמבחוץ ממנו. בזמן שהאדם אדוק בהשגה פנימית אז הוא דבוק באיזה פנים ג"כ עם השי"ת. אבל אם הוא מתפשט אל ההשגה החיצונית אז יכול להיות שהוא מסתלק מן השי"ת. רק אם הוא שמור בתוך סוכת שלומו ית' - דהיינו אם בכל מה שמשגיג הוא מכיר בו את בוראו, והוא משיכו לפנים לבו - אז אינו ניווק. הוא ירגיש שהשי"ת ממלא כולי עלמין (שכל דבר שבעולם מלא גילוי כבודו ית') וסוכב כולי עלמין (שאין דבר יוצא מחוץ לגדר זה של גילוי כבודו ית').

6

כשהאדם אדוק בפנימיותו אז הוא עם עצמו, אז הוא "בבית" אצל עצמו. אבל כשמעתיק את עצמו לחוץ אז הוא בגלות, "בנכר". כי כל הדברים שמבחוץ ממנו הלא זרים הם "לעצמו"; ושבתו עם זרים הרי היא גלות. ומה שאינו מרגיש הגלות הזאת הוא מפני שהיצה"ר מדמה לו שזהו ענינו ושראי להתענין בו, ומתוך רוב ההתענינות בו ע"י דמיונו אינו מכיר שהוא בגלות. אכן אם היה מכיט על זה מצד האמת "באובייקטיביות", אז היה משיג שכל שעשועי דמיונו אינם שייכים לעצמו ושעצמו נשאר ריקם בהתעסקות זו. ידוע שצער בית האסורים הוא הפירוד וההתבודדות מקרוביו ומיודעיו - מכל סביבתו שנפשו קשורה בה ושהיא מקום חייו. האם יצויר בית האסורים יותר גדול מלהיות נפרש ונבדל מ"עצמו" - פנימיותו - ולהיות כלא אצל זרים - הסביבה שמחוץ ל"עצמו". ואם אין האדם מרגיש זאת בחייו בודא? ויגישנה לאחר מותו, כי אז בטלים כל הדמיונות של העוה"ז, והשאפה

7 The קול פשוט explains that the Mitzvah of Shofar is to blow a single note. Every Jew has a certain essence in which his נשמה פנימית resides and which can never be corrupted. If the נשמה פנימית would be corrupted, Teshuvah could never be effected. A sinner could not be converted into a saint if his inner essence did not remain pure. Teshuvah is obtainable only because the core of the sinner's persona, his נשמה פנימית, remains pure and uncorrupted. Teshuvah then operates to extend that purity to the balance of the sinner's personality.¹¹

8 (87) רב דובער (דער מיטלער רב) זצ"ל quotes the Passuk:¹²
אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלוקיך.
G-d will re-gather all of His diverse flock from all corners of the globe.

He notes that the Passuk is written in the singular (i.e. נדחך) and not in the plural (i.e. נדחכים). This is puzzling since the Torah is seemingly addressing all of the many lost Jews. Why, then, did it employ the singular term?

רב דובער explains that the Torah was not referring to the physical exile of the Jewish People, but to the spiritual exile of each individual. Spiritual exile occurs when a person is imprisoned within himself, when his נשמה פנימית is held captive by the other portions of the body. One who is afraid to identify with his נשמה פנימית can not do Teshuvah; he will never repent. He will remain captive to himself. Being held captive by oneself is worse than being enslaved by others. When a person refuses to comply with the will of G-d, he enslaves his נשמה פנימית in the most pernicious form of self-enslavement.

9 People too often wish to be somebody other than themselves. They often want to become the person whom others regard in high esteem instead of identifying with their own unique personality and with their נשמה פנימית. This is such a foolish desire; it is immaterial what others think of one. The key is to recognize one's true personality that lies within the נשמה פנימית, the inner recesses of one's soul.

12 The תרועה is classified by the Gemara as יילולי לילל, wailing, or גנחי גנח, groaning. These sounds are not limited to human beings. Even animals omit sounds when they sense danger. The Torah demands that man disregard all of the external levels of his personality. Man must remove his false pretenses. He must strip away all of his different personalities and approach G-d from the נשמה פנימית, with a קול פשוט, a simple voice, devoid of any pretense, stripped of falsities, philosophies and intellectualizations, and conveying his true innermost feelings.

13 This can be accomplished only by employing the sound of animals, since animals can not lie. This true קול פשוט is produced in ה' ממעמקים קראתיך ה'. It is the voice of the נשמה פנימית. It is not a פיוט. It is not a beautiful composition. It is not an articulate prayer. It is merely the emission of a simple primitive sound, a קול פשוט, a sound which is true, faithful and not pretentious.

10 In the inner-recesses of one's soul, one recognizes his true personality. The Passuk of אלוקיך ה' יקבצך משם יקבצך השמים, exhorts the sinner to remember that his נשמה פנימית is hidden, and that his job is to ensure that the נשמה פנימית emerge. In order to repent and obtain Teshuvah, one must re-identify himself with that inner core of his personality. Similarly, to רב דובער זצ"ל, the phrase, כל הנשמה תהלל, does not refer to the numerous souls of diverse individuals. Rather, it refers to the inner soul, the נשמה פנימית, of each individual Jew. Each Jew is exhorted to identify with his נשמה פנימית and establish his true identity, his real personality. This נשמה פנימית knows the truth about the person, devoid of pretenses or false impressions.

11 Each person wears many hats. Each person's personality has many layers. He engages in business. He engages in commerce. He has social interactions etc. However, he must strip these all away and approach G-d with his true personality, his נשמה פנימית.

14 (91) Thus, in an עת צרה, it is insufficient for one to pray to G-d with speech. Speech itself is the product of the נשמה חיצונית. It is masked. It reflects only the external levels of one's personality and not one's true personality. It is devoid of truth. Man's vocabulary is woefully insufficient to express his true longing for G-d. The Psalmist says לך דמיה תהלה, G-d's praises can never be fully expressed. Man can never completely articulate his yearning for Teshuvah. Often, the more a person speaks, the more he obscures his true feelings. The נשמה פנימית can only express itself with the uncorrupted pure sound of a קול פשוט. The purest זעקה is that of קול פשוט, a simple sound.

15 In conclusion, the תקיעות דמעומד merges the most exalted prayers produced by the נשמה חיצונית with the pure prayers produced by the נשמה פנימית. Rosh Hashanah is, therefore, called יום הזכרון, which denotes man who finally realizes who he is and who discerns his true inner personality.

אל לאדם בעבודת התשובה להסתפק רק בשינוי המעשים, שמשנה את דרכיו במעשה זה או אחר, ראשית עבודת התשובה צריכה להיות מתוך שינוי ערכים, שינוי השאיפה! במקום השאיפה של הבלי העולם הזה, שאיפה להגיע לשיא השלימות, כשאדם יודע את המטרה להיכן הוא צריך להגיע בעבודת התשובה, ויש לו את השאיפה להגיע לשיא השלימות, איך הוא יכול להתחיל בעבודת התשובה המעשית, לשנות את דרכיו ולהיטיב את מעשיו, לעלות שלב אחר שלב ע"פ המטרה והשאיפה שהציב לעצמו בתחילת דרך התשובה.

גם חז"ל דייקו מפסוק זה "עד ה' אלהיך" שהתביעה מעם ישראל להגיע לדרגה הגבוהה ביותר, וכך דרשו: "גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד" (יומא פ"ג); מהות כסא הכבוד יובן ע"פ דברי הוזהר (ויקרא כ"ט): "הנשמות הן גזורות מתחת כסא הכבוד" - נשמות ישראל הם הבונים והיוצרים את כסא כבוד שמים. ע"י תפקידו וחלקו המיוחד של כל אחד מישראל בעבודת ה' שלו נבנה כסא הכבוד, זהו "גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד" שיש בכוחה של תשובה להשיב את הנשמה אל מקור שורשה הרוחני בבנין כסא הכבוד, להגיע אל שיא שלימותה במילוי תפקידה הרוחני בבנין כסא כבוד שמים.

19 Living Inspired - R. Tatz

Just as the body has its root in the *neshama* (soul), so too the inner wisdom has a higher root. This root of wisdom is *ratzon*, desire. In this source lies the origin of all inner life. The outer mind can never initiate, it can only respond. The inner mind is all initiative, and its own beginning is desire. Every process has a beginning. Before the process begins there is nothing, emptiness. Suddenly, there is something — the flash of an idea, the surge of energy which the mind feels at the beginning of a project. At the interface between that emptiness, that potential, and the very first spark of thought, is desire. It is the motivating energy of bringing something into being from nothing. Of course, it is infinitely short-lived: once we become aware of the thought it is present, already formed. But the moment of flashing-in leaves a residue of energy in the mind, a "high", and we can savor it briefly.

Not only is this area of *ratzon* the root of the personality; in a certain sense it is the entire personality: once an active desire exists all else in the personality is no more than machinery, mechanisms for implementing that desire. A close analogy is the way a physical action is performed: once the brain has generated the nerve impulse which passes down the nerves to the muscles causing the action, the process is automatic. The nerve and muscle functions are mechanical; animals are no different, and even a machine could duplicate those components of the process. The only part which is uniquely human is the initial generating of the idea which results in mechanical function. In terms of meaning, that is everything. All the rest is technical. Meaningful change can only be a change at the level of will, the level of human decision concerning which acts to perform. Changes in the mechanics — which muscles are to be used and how, for example, are insignificant; these are simply variations in the means.

Before anything can happen it must be motivated, and that motivation is *ratzon* — "desire" or "will". It is the flash of conception. This *ratzon* is a mysterious force in the mind. It is the source of all inner life. The numerical value of *ratzon* רצון is also that of מקור "source"; and of שמו "His Name" — the ultimate source. No thought or action can ever be traced more deeply than to this point; no cause can ever be defined which underlies it: it is the root cause, the deepest source of all outflow in the mind and *neshama*. In fact, if one can generate the ruthless honesty required for this exercise, when one traces one's motivation down to the underlying desire which subsumes all the more superficial desires, that one all-encompassing desire is an accurate definition of *who one is essentially*. Each motivation has a reason, a goal — if I could achieve this, it would lead to that, and so on. But ultimately the one final *tachlis* (purpose) to which all the others lead, the one which has no ulterior element, that which one wants because one wants it — that is the source.

Similarly, any changes made superficially in the personality are really only changes in strategy: how to go about achieving the same end in a different way. The only truly meaningful change must be a change in the root. The technical machinery of the mind and body are slaves to the goal, the *ratzon*. It is all too easy to make changes superficially; often these changes reflect a stubborn and very effective method of avoiding confrontation with the core, the "real you". Spiritual growth requires that confrontation, difficult though it may be. The battle is to fight through to one's own core, to acknowledge it and lay it bare, to reach that interface with the Root of the *neshama* which is beyond it and which animates and inspires it.

במצות לולב ולקחם לכם ביום ראשון ראשון
על חציר ייני צבי ארס שציראל אוחס
שעם לכם טעם או ריח כי ע"ש. ויש לפרש הענין
שצמח הזה כיון דעם לאש ישראל לומר ולהכיר
מקומו. כאלו ורקחםם לכם ממש עיקר כל אחר
אם עלומו.

22 כי הכה חן הזה נקרא חן האסוף
שנאסף כל אחד תבואתו לציבורו. וטעמיה נמי מריץ
ז"ל כי כמו כן בכל אדם ממש מתצרר עמה הנקודה
פנימית שבו שמתעצבצב בכל השנה צהבלי עולם.
ועבשיו שמוטוהו ממצרר האוכל מתוך הפקולה כ"י.
ויחנן שזה רוח צלפחד ממשך ממש. מן השדה היא
התעצבות. כי שדה הוא לשון הפקר כמו עשו איש
שדה. ואפשר כי הוא ז"ל עקב הנערה ואין מושיע
לה. ואחשבו שחנן כי ציוני הקובות שנאספין מן
השדה לכן הוזהר ייני יצועה. ולכן ציונים אלו יכול
כל איש ישראל לומר ונקומו כמ"ל. וכמו שצפרן כל
נפש מישראל מתצרר עמה האוכל מתוך הפקולה.

רש"י כתב כי "יסובבנהו - בענני כבוד". בענני כבוד הלא גם אנחנו יושבים - בסוכה! כי בסוכות הושבתי את בני ישראל ענני כבוד היו דברי ר"א" (סוכה יא, ע"ב). ואין שום נפקא מינה אם ענני כבוד אלה רוחניים היו או ג' דפנות כהלכה - בסוכה אנו יושבים בענני כבוד ממש! חכמי האמת גילו לנו כי כל הימים הנוראים וכל הימים הטובים בירח האיתנים ענין פנימי אחד להם: בנין רוחניותו של הכלל ישראל, באופן עמוק ונפלא מאד. אין לנו עסק בנסתרות, אך שמך דבר אלינו יגונב, כי השלב האחרון בבנין זה היא הקמת הקירות והכנסת התוכן אל בנין רוחני זה; "הקמת הקירות" - זוהי הסוכה שהוא ית' פורס סוכת שלום עלינו ושומר עמו ישראל לעד בשמירה עילאית. זוהי השמירה המלווה את הכלל ישראל בכל הדורות לקיומו הנצחי. ועוד זאת יש בסיבוב ענני-כבוד זה, שאנו מרגישים בסיבוב עילאי זה ומתאמצים להשיג את הרוממות שלו גם בדעת ובינה, לכן אנשי העבודה יושבים בסוכה בצוותא עם שבעה הרועים, "האושפזין", ובכל יום מהחג הם מתיחדים עם מידתו של אחד מהם, מאאע"ה עד דוד המלך.

אולם, תנאי אחד יש לבנין רוחני זה: "אמרה תורה כל שבעת הימים צא מדירת קבע ושב בדירת עראי" (סוכה ב, ע"א). והנה נזכרים כי "ימצאהו בארץ מדבר ובתוהו ליל ישימון", ודווקא שם "יסובבנהו יבוננהו", אילו ישבו בכבודו של עולם, איש תחת גפנו ותחת תאנתו - לא היו יכולים לזכות למה שזכו. גם אנחנו, אם רצוננו להבנות ברוחניות של הכלל ישראל, עלינו לצאת מדירת קבע בשלב הקמת הבנין, ולשבת בדירת עראי. אם רצוננו להבנות בעולמנו הפנימי, מוכרחים אנו להפרד מהעולם החיצוני שבו אנו חיים במשך השנה, לוותר על הנוחיות והמותרות של דירתנו שאנו כל כך שוקדים על היופי והפאר שלה, כי רוחניות פנימית אינה טובלת את השקידה על בנין עולמנו החיצוני.

קורא חביב, האם אתה צריך עוד ביאורים על ענין הסוכה שבה אנו יושבים שבועת ימי החג? האם עוד יש צורך בבירורים מהי עבודתנו בסוכות? אם זכינו למידת-מה של קבלת מלכותו ית' ברה"ה ולטהר עצמנו לפניו ית' בעשיה"ת וביום הכפורים, ונכנסנו במידת-מה לעולם פנימי - נשב עתה שבעה ימים בסוכה בין ענני כבוד, בצוותא חדא עם שבעה הרועים, ביציאה מדירת קבע של העוה"ז של כל ימות השנה שלנו! ומה נפלאה התפילה שהעובדים אומרים בהכנסם לסוכה: "ומאושפזין עלאין אושפזין דמהמנותא תהיינה אזני קשובות רב ברכות" - האושפזין היושבים עמנו בסוכה מדברים אלינו, כי בודאי אינם יושבים ושותקים, ומתפללים אנו שתהיינה אזנינו קשובות לשמוע מה שהם אומרים לנו! אך קטנים אנחנו, איננו שומעים אותם... אבל ברור הוא: ערגון הנפש לפנימיות מתחזק בהיותנו יושבים בסוכה.

27

וכמו בכלל כן בפרט. כל ענין התחדשות הבריאה שייך גם בפרטות לכל איש יהודי בכל שנה בתקופה הזאת. הישיבה בסוכה היא לאחר הימים הנוראים, בהם מתחיל אצל כל יהודי עולם התיקון, וכאשר מתחיל עולם התיקון נותנים לו את הכוחות העליונים של שבעת הרועים המסייעים לכל הבא ליטור להקים מחדש את עולם התיקון. נמצא שבעת הזאת של התחדשות הבריאה, נותנים ליהודי משמים את כל ההארות העליונות, הן אלו שע"י עצם המצוה של סוכה הממשיכה את השמירה העליונה, והן אלו של עולם התיקון ע"י האושפזין עילאין שבעת הרועים.

28 Reflection of the Law - St. R. Basil [Ch. 2]

We go around the *Sefer Torah* all of Sukkot, acknowledging its central importance in Jewish life. But on Shemini Atzeret and Simhat Torah, we withdraw the *Sifrei Torah* to the periphery of the circle and march around the omnipresent Somebody who is at the center. From homage to the Torah all of Sukkot, we are now directed to God Himself.

29 The Halakhah insists that God be experienced out of a disciplined life which is hallowed and cleansed through the purifying influence of *mitzvot*. The Torah aspires to bring down the Divine Presence into the worldly arena of space and time, into the midst of earthly life. Not a flight to a higher world that is wholly good, but its mission is to superimpose, however imperfectly, the eternal world upon "them that dwell in houses of clay" (Job

30 The Torah is this-worldly; it is not for angels. We approach God through the totality of human existence, which relates the Jew to the physical world, to his fellow man, and simultaneously with God. There is no royal road to God; it is a long winding road up steep hills. Instantaneous devoutness which envelops the soul only is not the Torah way.

31 And so for seven days, we commit ourselves to the centrality of the Torah and Halakhah in our lives. And only then, on Shemini Atzeret and Simhat Torah, does the Torah itself incline us towards that awesome Presence in the center of the circle.

31

לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות אף-על-פי שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה" (פסחים נ:). "לעולם יעסוק" - זוהי הדרך הרגילה; כל המעשים הללו בים צריכים להתחיל שלא לשמה, וכך עולים אל לשמה.

32

אבל יש שני מיני שלא לשמה; יש ולמוד התורה והמצוות שהאדם רוצה לקיימם באים מתוך רצון פנימי עמוק ומתוך כוונה כשרה, אלא שהיצר שם מכשולים בדרך, שמפריעים ומעכבים להוציא לפועל את השאיפה הטהורה. לכן משתמש האדם בשלא לשמה רק כדי לסלק את המפריעים. וביאר הג"ר שמחה זיסל זצ"ל מקלם, שלא כל שלא לשמה מוביל אל לשמה. באיזה שלא לשמה יעסוק האדם? בשלא לשמה כזה "שמתוכו בא לשמה", ואימתי זה? כשבתוך השלא לשמה ישנה נקודת לשמה, שממנה יוכל להתפתח הלשמה.

33

33 כן צכננ הנריחה נחצרין עובדי ה' נכ"י מוחך הרשעים. ולכן צאונת ימי המספט הס לטונת נכ"י. כמ"ש לא כן הרשעים כו' כוון אשר חדפנו רוח כו' לא יקונו צנטפט כו' יודע ה' דרך לדיקס חרך קעניס חחצר. חס עלמו הוא הצירור חוכל מוחך הפסולת. טהקצ"ים נוצר וחוסף ונעטיו מן הסרה וכוסק נכ"י לנציו וה"ו הסוכה. ולכן דרשו חז"ל ראשון לחצון עונות. דכ"י והאלקיס עטסה חס האלס יטר כו' נקשו חטנות רזיס. לכן עתה טצנ"י הס נקיס יט לנו ליקח לעצרתו יח"ש. קודס שמתערבין חטנות רזיס מנכלי עולם:

